

Szemelvények a Szlovák Köztársaság magánbiztonsági szektoráról és önkormányzati rendőrségéről

Highlights of the private security sector and municipal police in the Slovak Republic

Andrej Veľas

Prof., Dr., egyetemi tanár
University of Zilina,
Faculty of Security engineering
andrej.velas@uniza.sk

Zuzana Zvaková

Prof., Dr., egyetemi tanár
University of Zilina,
Faculty of Security engineering
zuzana.zvakova@uniza.sk

Lippai Zsolt

Dr., PhD, adjunktus, rendőr alezredes
Nemzeti Közszerelési Egyetem
Rendészettudományi Kar
lippai.zsolt@uni-nke.hu

Absztrakt

Cél: A tanulmány célja, hogy bemutassa Szlovákia magánbiztonsági szektorának és önkormányzati rendőrségének jelenlegi helyzetét, felmérje azok legfontosabb szakmai kihívásait, és a hétköznapi gyakorlatában megvalósuló problémák beazonosításával, azok megoldására reális szakmai javaslatot fogalmazzon meg.

Módszertan: A tanulmány szerzői gyakorló rendészeti szakemberként vizsgálják meg Szlovákia magánbiztonsági szolgálatainak és önkormányzati rendőrségének intézményi kereteit, azok legfontosabbnak ítélt kérdéseit és jelenlegi helyzetét, majd következtetéseket vonnak le.

Megállapítások: Szlovákiában a biztonsági környezet olyan változásokon megy keresztül, amelyek mindkét szektor – a magánbiztonsági szolgálatok és az önkormányzati rendőrség – működését is jelentősen befolyásolják. Ezen intézmények jövője azon múlik, hogy a jogalkotás képes-e rugalmasan reagálni a gyakorlati, valamint az állami és nem állami szereplők közötti aktív együttműködés egyre növekvő társadalmi igényére.

Érték: A szerzők átfogó képet adnak Szlovákia magánbiztonsági szektorának és önkormányzati rendőrségének működéséről, azok jogi szabályozásáról, társszervezetekkel való kapcsolatáról, illetőleg a tevékenység társadalmi megítéléséről.

A szerzők a kéziratot magyar nyelven nyújtották be. Benyújtás: 2025. 03. 20. Átdolgozás: 2025. 04. 05.
Elfogadás: 2025. 06. 09.

Kulcsszavak: magánbiztonság, önkormányzati rendőrség, személy- és vagyonvédelem, közterületek védelme.

Abstract

Aim: the aim of the study is to present the current situation of the private security sector and municipal police in Slovakia; to assess their main professional challenges and to formulate realistic professional proposals for their solution by identifying the problems in everyday practice.

Methodology: the authors of the study, as practicing law enforcement professionals, examine the institutional framework of Slovakia's private security services and municipal police, their most important issues and current situation, and then draw conclusions.

Findings: the security environment in Slovakia is undergoing changes that significantly affect the functioning of both sectors – private security services and municipal police. The future of these institutions depends on whether legislation can respond flexibly to the growing social demand for practical and active cooperation between state and non-state actors.

Value: The authors provide a comprehensive picture of the operation of Slovakia's private security sector and municipal police, their legal regulation, their relationship with partner organizations, and the social perception of their activities.

Keywords: private security, municipal police, protection of persons and property, protection of public spaces.

Bevezetés

A vagyon, a közrend védelme, a személyek biztonságának megteremtése a mindennapi élet szerves részét képezi valamennyi demokratikus berendezkedésű társadalomban. A Szlovák Köztársaságban ezt a szerepet nemcsak az állami szektor biztonsági erői látják el, hanem a magánbiztonsági szolgálatok és az önkormányzati (városi) rendőrség is. Ezen intézmények a biztonság alapvető pilléreiként vannak jelen a szlovák városokban, az önkormányzati illetékességű és a magántulajdonban lévő területeken.

A magánbiztonsági szolgáltatások, a biztonság mint termék piaci alapú szolgáltatása 1993 után kezdett teret nyerni Szlovákiában, annak jogi keretét a Szlovák Köztársaság Országgyűlésének 473/2005. számú, a magánbiztonsági szolgáltatások nyújtásáról szóló törvény adja, amely nemcsak az e területen folytatott tevékenység feltételeit határozza meg, hanem a biztonsági szolgáltatásokat

nyújtó szereplők jogosítványainak és kötelezettségeinek körét is. Bár a szlovák magánbiztonsági rendszer stabilnak tekinthető, a jelenleg előkészítés alatt álló jogszabályi változások alapvetően befolyásolhatják az ágazat üzleti környezetét. Kezelní kívánják a szlovák magánbiztonsági szektor legfontosabb problémáiként hangsúlyozott alacsony béreket, a személyzet elégtelen szakmai felkészültségét, a magas fluktuációt és a szolgáltatások minőségellenőrzésének hiányát. Azon hiányosságok, melyek gyakran nyilvános kritikák tárgyát képezik, jelentős mértékben csökkentik a biztonsági ipar, a magánbiztonsági szakma presztízsét Szlovákiában.

Az önkormányzati rendőri erő tevékenységét elemezve, annak alapvetően más a fókusz és a hatásköre, ugyanis a piaci alapon szerveződő magánbiztonsági szolgálatokhoz képest önkormányzati egységként működnek; sajátos feladataik megvalósításával a helyi közrend védelmét, illetőleg a kötelező érvényű normatív előírások betartásának ellenőrzését célozzák. Míg az önkormányzati rendőri erők hatásköre az állami rendőrséghez képest korlátozott, jelenlétük a városok és falvak utcáin mégis jobban érzékelhető, a szubjektív biztonságérzetet hatékonyabban erősítő tényező a polgárok számára. Ugyanakkor ezen a területen is egyre nagyobb vita folyik a hatáskörök növeléséről, a hatékonyabb szervezeti működésről, valamint az anyagi és technikai támogatás növelésének szükségességéről.

Tanulmányunk célja, hogy bemutassa a magánbiztonsági szolgálatok és az önkormányzati rendőrség jelenlegi helyzetét Szlovákiában. Felmérje annak legfontosabb kihívásait, és azonosítsa a lehetséges megoldásokat azon problémákra, amelyekkel a szektor működése során az abban érintett szereplők a mindennapok gyakorlatában szembesülnek. Elemzésünk átfogó képet kíván adni ezen intézmények működéséről, jogszabályi kereteiről és a biztonság megteremtésében érintett társszervezetekkel való kapcsolatáról, illetőleg a tevékenység társadalmi megítéléséről.

Magánbiztonsági szolgáltatások Szlovákiában

A magánbiztonsági szolgáltatást nyújtó vállalkozások Szlovákiában 1993 után, a független Szlovák Köztársaság megalakulásával jöttek létre. Több mint 30 éves fennállásuk okán kijelenthető, hogy a magánbiztonsági rendszer működése stabilizálódott, annak tevékenységét már 2005 óta törvényileg szabályozzák (1. számú táblázat). A szlovák belügyminisztérium bejelentése alapján pedig egy olyan nagy módosítás van készülöben, amely jelentősen egyszerűsíteni kívánja a magánbiztonság üzletág működését. A meghaladott tartalmúnak tekintett,

hatályos magánbiztonsági törvénynek valóban vannak hiányosságai, azonban megvan az az előnye is, hogy lehetővé teszi a vagyonvédelmi tevékenységet végzők számára a törvényi felhatalmazás alapján történő intézkedést, a vagyonőrök pedig a jogszerű feladatellátásuk során, azzal kapcsolatban jogi védelmet élveznek.

1. számú táblázat

Jogi szabályozás fejlesztése a magánbiztonság területén Szlovákiában

1997-ig	455/1991. törvény a kereskedelmi tevékenységről (Kereskedelmi engedélyezési törvény)
1997–2005-ig	379/1997. törvény a magánbiztonsági szolgáltatások nyújtásáról
2005-től jelenleg is	473/2005. törvény a magánbiztonságról (Magánbiztonsági törvény)

Forrás: Veľas, Zvaková & Boroš, 2021.

A magánbiztonság intézményi keretei Szlovákiában

A magánbiztonsági szolgálatok vezetői által talán a legtöbbet vitatott dolog a tevékenység rendőrség általi hatósági ellenőrzésének kérdésköre. Szlovákia rendőrsége ugyanis létrehozta a Magánbiztonsági Szolgálatok Hivatalát a Rendőrség Elnökségénél, illetőleg a magánbiztonsági szolgálatok osztályait Szlovákia valamennyi régiójában. A rendőrség munkatársai rendszeresen ellenőrzik a magánbiztonsági szolgálatok működését, és esetenként szankciókat is kiszabnak. Érdekesség, hogy a szlovák rendőrség megfigyelő és riasztóközpontokat is működtet, ami közvetlen piaci versenyhelyzetet teremt az általa ellenőrzött magánbiztonsági szolgálatokkal. A magánbiztonsági szolgálatok számára a rendőrség általi ellenőrzés korántsem tekinthető optimális tartalmú megoldásnak és szívesen látnának egy olyan független magánbiztonsági szakmai kamarát, ahol a tagság kötelező lenne. Szakmai kamarát, amely meghatározná a szlovák biztonsági ipar minőségbiztosítási rendszerét, az alkalmazottak képzésének módját (Veľas, Zvaková & Svetlík, 2016; Zvakova & Veľas, 2018), illetőleg szabályozná a nyújtott szolgáltatások árait is. Szlovákiában jelenleg egyetlen szakmai szövetség, a Szlovák Magánbiztonsági Kamara működik, melynek a hozzávetőleg 3500 kiadott működési engedélyből legfeljebb 50 tagja van (URL1).

A szlovák magánbiztonsági szolgáltatók megközelítőleg nagyjából 20 000 fő alkalmazottat foglalkoztatnak, ami alig valamivel kevesebb, mint a szlovák rendőrség létszáma. A magánbiztonsági szolgálatok alkalmazottai közül nagyságrendileg 3000 fő használ éles lőfegyvert feladatai ellátása során, míg

a munkavállalók túlnyomó része különféle vagyonvédelmi, biztonságtechnikai berendezéseket használ/üzemeltet. A kényszerítő eszközök használatra vonatkozó felhatalmazást a magánbiztonságról szóló törvény tartalmazza.

A magánbiztonsági tevékenység ellátásához szükséges fizikai, egészségügyi alkalmasság igazolása országosan is erőteljesen eltérő tartalmú képet mutat, ugyanis az orvos az egyén egészségi állapotának értékelése során alapvetően csak a motoros készségekre és a segédeszközök nélküli mozgásképessége, illetve a vizuális képességek felmérésére fókuszál. A magánbiztonsági törvény a pszichológiai alkalmasság kritériumaira nem tér ki, szomorúan említve azt, hogy ha az alkalmasság feltételrendszere szigorodna, elképzelhetően akár kis is üresedhetne a biztonságipar munkavállalói oldala ([URL2](#)). Szlovákiában a magánbiztonságban foglalkoztatottak ugyanis a leggyakrabban nyugdíjasok vagy az állam biztonsági erőinek öregségi nyugdíjasai, illetve a nemzetgazdaság más területén nem alkalmazható személyek, amelynek talán legjelentősebb oka a viszonylag alacsony vagyonvédelmi átlagbér. A magánbiztonsági szolgáltatóknál való foglalkoztatás a munkavállaló szempontjából többnyire egzisztenciális vészhelyzeti, átmeneti megoldásnak tekinthető, ezáltal a szlovák magánbiztonsági szektorban rendkívül jelentős mértékű a fluktuáció. A vagyoni átlagbér Szlovákia nemzetgazdaságában az egyik legalacsonyabb ([URL3](#)), körülbelül bruttó 750 euró, ami a szlovák Munkaügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium adatai szerint a 2024-es szlovák minimálbérrel egyezik meg ([URL4](#)).

A szlovák magánbiztonságról szóló törvény számos olyan biztonsági szolgáltatási formát sorol fel, melyek szabadpiaci viszonyok között jelentős mértékű üzleti lehetőséget jelentenek. Érdekes módon azonban a törvény jelenleg még nem rendelkezik a kereskedelmi célú biztonsági tanácsadás és a biztonsági audit(ok) elvégzésének lehetőségeiről. Foglalkozik viszont a magánbiztonsági szolgáltatások nyújtásával (őrző-védő szolgáltatások, magányomozás, képzés és tanácsadás a magánbiztonsági szolgáltatások területén, értékszállítás), valamint a személyek és értékek biztonságtechnikai őrzésével, felügyeletével. Meg kell jegyezni azt is, hogy a szlovák gyakorlatban egyaránt magánbiztonsági szolgáltatás nyújtásának tekinthető, ha azt céges keretek között vagy egyéni vállalkozóként/alkalmazottként egyszemélyben szolgáltatják ([Soltes, Kubas, Veľas & Michalík, 2021](#)).

A jogszerűen működő magánbiztonsági szolgáltatás tulajdonosának számos alapvető kötelezettsége van:

- teljesíteni a magánbiztonsági törvényben és más jogszabályokban meghatározott kötelezettségeket;
- személyiséghez fűződő jogok, az információs rendszerekben lévő személyes adatok, a személyek jó hírnevének és az üzleti titkok védelme;

- biztosítani a tevékenységgel érintett beavatkozások során keletkezett adatok nyilvántartásának feldolgozását, a tett intézkedésekről nyilvántartást vezetni, és az egyes beavatkozások végrehajtásáról haladéktalanul értesíteni a rendőrség területileg illetékes egységét (473/2005 törvény).

A biztonsági őrseget üzemeltető vállalkozás vezetőjének a szerződéskötést megelőző feladatai:

- meggyőződik arról, hogy az a személy, akivel a biztonsági szolgáltatás nyújtására szerződést kíván kötni, jogosult-e a védendő ingatlan használatára (ebből a célból jogosult a vonatkozó dokumentumok bekérésére és megőrzésére);
- tartózkodik a jogszabályokat sértő magatartás támogatásától vagy annak védelmétől;
- biztonságtechnikai/riasztórendszer üzemeltetése esetén biztosítani kell, hogy a riasztási állapotot legalább két módon, azonnal ellenőrizni tudja (egyrésről a fizikai védelemért felelős illetékes személy, másrésről egy videomegfigyelő rendszer segítségével);
- tilos az őrzési szolgáltatások olyan módon történő nyújtása, amellyel kapcsolatban alaposan feltételezhető, hogy azokat politikai viták, munkavállalók és munkáltatók közötti kollektív tárgyalások erőszakos befolyásolására vagy a jogok elnyomására használják fel (473/2005 törvény).

Magánnyomozás nem végezhető olyan módon, amely a személyiségi vagy más, a törvény által védett jogokat sérti, vagy amely szándékosan zavarhatja valamely hatóság tevékenységét, illetve amely megghiúsíthatja valamely hatóság tevékenységét. Magánnyomozóként nem lehet nyomozni a következők után:

- személy politikai, szakszervezeti vagy vallási meggyőződése, illetve egy bizonyos fajhoz, etnikai csoporthoz vagy nemzetiséghez való tartozása,
- személy egészségi állapota, szexuális kapcsolatai és hajlamai (473/2005 törvény; [Boros, Zvakova, Soltes & Vel'as, 2022](#)).

Ezen körülmények csak akkor vizsgálhatók, ha olyan tényekről van szó, amelyek a házasság felbontásához vezethetnek és a magánnyomozás ellátására vonatkozó szerződést az egyik házastárs kötötte, vagy ha olyan szexuális kapcsolatokról és hajlamokról van szó, amelyek jogellenesek vagy jogellenes magatartáshoz vezethetnek.

A szlovák magánbiztonsági törvény jelenleg olyan módosításra szorul, amely megváltoztatja a magánbiztonság területén a műszaki szolgáltatások nyújtásának szabályozási rendszerét is. A magánbiztonsági szolgáltatások nyújtásáról

szóló 473/2005 sz. törvény 7. §-a szerint műszaki szolgáltatás a biztonsági rendszerek vagy riasztórendszerek, valamint olyan rendszerek és berendezések tervezése, telepítése, karbantartása, felülvizsgálata vagy javítása, amelyek lehetővé teszik egy személy mozgásának és cselekedeteinek megfigyelését védett objektumban, helyen, területen vagy annak közelében. A szomszédos országokban ezek a tevékenységek nagyrészt törvényileg nem szabályozottak, ezért számos biztonságtechnikai/villanszerelési munkákat végző külföldi és hazai cég is hasonlóan jár el (értsd: nem kérnek engedélyt a rendőrségtől a műszaki szolgáltatás nyújtására és anélkül folytatnak tevékenységet). A rendőrség ezért nem ellenőrzi őket és nem szab ki szankciókat velük szemben a törvényben foglalt követelmények megsértése esetén. A műszaki szolgáltatások nyújtására vonatkozó engedélyt kérelmező esetében viszont a rendőrség értékeli a kérelmező feddhetetlenségét és megbízhatóságát, valamint szakmai (villa-mosmérnöki) végzettségét.

Érdekességgként említjük meg, hogy egy védendő objektum csak akkor kapcsolható a rendőrség központi védelmi szolgáltatásába, ha:

- a rendőrség rendelkezik a szükséges technikai és fizikai kapacitással,
- annak biztonsági helyzete kedvező,
- az objektum megfelel a műszaki és biztonságtechnikai követelményeknek,
- az épületben van külön telepített telefonvonal (DSL vonal megfelel a feltételnek),
- az ügyfél jogszerűen szerezte be az objektumba beépítésre szánt riasztórendszer egyes részeit, és az erre vonatkozó dokumentumokat kérésre ellenőrzésre benyújtotta, illetőleg a riasztórendszer egyes részei megfelelnek a vonatkozó műszaki szabványoknak,
- a riasztórendszer telepítését, szervizelését és ellenőrzését erre felhatalmazott szervezet végzi.

Ez a szolgáltatás díjköteles és az ára a belépési díjon és a szolgáltatás alapdíján felül tartalmazza a védett vagyontárgy értékét, a védett vagyontárgy kockázati szintjét, a védett vagyontárgy helyváltoztatását és általános jellemzőit tükröző egyúthatókat ([URL5](#)).

A szlovák magánbiztonsági szektor legfontosabb kérdései

Szlovákia magánbiztonsági szektorának szolgáltatásai gyakran alacsony értéket képviselnek a közvélemény szemében a következő okok miatt:

- Negatív tapasztalatok és sztereotípiák.

A közvélemény a magánbiztonsági szektor szolgáltatásait gyakran olyan személyekkel hozza összefüggésbe, akik nem professzionálisan tevékenykednek, akár a képzés hiánya, akár a rossz ügyfélszolgálat vagy a rossz kommunikáció miatt. A nem megfelelő viselkedéssel kapcsolatos esetek megjelennek a médiában, ami negatív képet alakíthat ki az ágazat egészéről. A média nem tájékoztat olyan esetekről amikor a magánbiztonsági szolgáltatók sikeresen beavatkoztak, hanem csak a kudarcokat emeli ki.

- Az erős szabályozás és a belső minőségellenőrzés hiánya.
Annak ellenére, hogy a rendőrség ellenőrzi a magánbiztonsági szolgáltatásokat, az ellenőrzések nem elég gyakoriak és nem vezetnek a helyzet javulásához; azok inkább demotiváló hatásúak.
- Az oktatási követelmények nem elégségesek, nem tükrözik az új trendeket.
Túlnyomóan az állami biztonsági erők és a rendőrség korábbi alkalmazottait, trendjeit részesítik előnyben (Zvakova & Veľas, 2018; Boros, Zvakova & Halaj, 2019).
- A magánbiztonsági szolgáltatók társadalmi szerepét alábecsülik.
A közvélemény gyakran nem látja a magánbiztonsági szolgáltatók valódi jelentőségét, mivel munkájuk elsősorban megelőző jellegű. Ha nem történik incidens, akkor hozzájárulásuk „láthatatlan” marad. A magánbiztonsági szolgáltatókra gyakran csak a biztosító társaságok által, a biztosítási kötvényekben előírt, az épületbiztosítással járó szükséges kiegészítőjeként tekintenek.
- Az alacsony anyagi javadalmazás nemcsak a munkavállalók minőségét rontja, hanem azt is jelzi, hogy a társadalom nem értékeli eléggé magát a munkát.
A közvélemény tisztában van ezzel a ténnyel és tudat alatt az alacsony fizetést a gyenge teljesítményhez társítja. Az áruházakban és az ajtónál álló vagy ülő alkalmazottakat lustának és alkalmatlannak látják.
- Az elvárások és a valóság közötti eltérés.
Sokan elvárják, hogy a magánbiztonsági szolgáltatók magas szakmai színvonalat képviseljenek és képesek legyenek kezelni az összetett helyzeteket, de a valóság (a képzés hiánya vagy az alacsony bérek miatt) gyakran elmarad ezektől az elvárásoktól. Elég bonyolult alacsony áron minőséget követelni. Ez frusztrációhoz és az e szolgáltatások iránti bizalom csökkenéséhez vezet.
- A nyilvánosság és az oktatás hiánya. A magánbiztonsági szolgáltatások kevésbé kommunikálják eredményeiket, hozzáadott értéküket és fontosságukat.
A nyilvánosság gyakran nincs tisztában az általuk nyújtható speciális szolgáltatásokkal. A reklámozás kevésbé elterjedt és az óriásplakátok alkalmi használatára korlátozódik (még a Szlovák Magánbiztonsági Kamara sem fektet be reklámba). A munkájukról szóló felvilágosítás segíthetne megváltoztatni a megítélést.

A Zsolnai Egyetem Biztonságtechnikai Mérnöki Karának Biztonsági Menedzsment Tanszéke a magánbiztonsági szolgálatok számára is képez szakembereket. A tanszék közel 25 éves tevékenysége során támogatta a Szlovák Magánbiztonsági Kamara (korábban Személy- és Vagyongvédelmi Szövetség) tevékenységét és tudományos feladatokat oldott meg, amelyek célja a technika jelenlegi állásának elemzése és javítása volt. Sikerült a törvényben érvényre juttatni, hogy azok a személyek, akik a biztonsági szolgálatok területén valamely tanulmányi területen másod- vagy harmaddiplomát, vagy akik e területeken docensi vagy professzori tudományos fokozatot szereztek, megfelelnek a törvény 17. §-ában a detektív, valamint a képzési és tanácsadó szolgálat működtetéséhez szükséges képzettségi követelményeknek.

Szlovákiai önkormányzati rendőrségről

Szlovákiában az önkormányzati rendőrség a leglátványosabb fegyveres biztonsági erő a városok és falvak utcáin. Jelenleg a 2927 községből és városból 171 önkormányzati rendőrséggel rendelkezik. A városi rendőrök többsége, mintegy 2700 fő az utcán járőrözik. A megyei jogú városok továbbá rendelkeznek olyan osztagokkal is, amelyeket a csapatszolgálati tevékenység végrehajtására kényszerítettek ki.

A szlovák önkormányzati rendőrség működését a tevékenységgel foglalkozó tudományos értékű cikkek és kutatások mellett eddig csak kisebb fokú társadalmi érdeklődés kísérte (a kutatások alapvetően az intézkedő városi rendőrök biztonságával és munkahelyi egészségvédelmével foglalkoztak). Napjainkra viszont általános érdeklődés mutatkozik a lakosság jobb védelme és az önkormányzati rendőri erők kapacitásainak hatékonyabb kihasználása iránt. Ez a tény pedig lehetőséget teremt az olyan, gyakorlati eredményeket is felmutatni képes tudományos munkákra, melyek a társadalom valós igényein és az önkormányzati rendőri erők valós lehetőségein alapuló hatékony változások alapjául kell szolgáljon ([URL6](#); [URL7](#); Pekny, 2023).

Az Amerikai Egyesült Államokban (USA) az önkormányzati rendőrség önállóan működik és átfogó hatáskörrel mindenre összpontosít. Belgiumban az önkormányzati rendőrség széles hatáskörrel, nagy autonómiával rendelkezik és részben az állami rendőrség támogatásától függ. Csehországban az önkormányzati rendőrség korlátozott hatáskörrel rendelkezik és sok esetben az állami rendőrség segítségétől függ. Szlovákiában viszont az önkormányzati rendőrség korlátozottabb hatáskörrel rendelkezik és sok esetben az állami rendőrség segítségétől függ. Ausztria vonatkozásában pedig a szövetségi rendőrséghez

hasonló kényszerítő eszközökkel vannak felszerelve és viszonylag széles körű intézkedési jogkörrel rendelkeznek a közterületeken (Pekny, 2023).

A világ különböző országaiban az önkormányzati rendőri szervek hatáskörükben, működési körükben vagy éppen a létrehozásuk alapjául szolgáló elképzelésben különböznek egymástól. A spektrum egyik végén azok az országok állnak, amelyek úgy döntöttek, hogy belső biztonságukat elsősorban az állam által létrehozott és ellenőrzött biztonsági erőkre bízják. Ezek egyáltalán nem használják ki az önkormányzati rendőri erőkben rejlő lehetőségeket, vagy csak korlátozott tevékenységekre, például a parkolás ellenőrzésére vagy a hivatalos határozatok kézbesítésére (például Ausztria, a Német Szövetségi Köztársaság, amelyek úgynevezett önkormányzati járőröket hoztak létre). További példa lehet az osztrák Linz városa, ahol 2010 szeptemberében létrehozták a városi biztonsági szolgálatot, amelynek sajátossága, hogy a város korlátolt felelősségű társaságaként (valójában pedig az önkormányzat ellenőrzése alatt álló jogi személyként) működik. Alkalmazottai a város rendjének és tisztaságának fenntartásáért felelősek minden nap 06:30-tól 22:30-ig. Főbb feladataik közé tartozik:

- illegális hulladéklerakók bejelentése,
- kutyatulajdonosok felvilágosítása, ha megszegik a kutyájuk pórázon tartására, szájkosárra és egyebekre vonatkozó kötelezettségüket,
- illegális koldulás és illegális utcazenélés megakadályozása,
- ifjúságvédelmi előírások betartásának ellenőrzése,
- bűncselekmények bejelentése, megelőzés és segítségnyújtás a bűncselekmények áldozatainak,
- veszélyforrások, például jegesedés, tűzoltósági bekötőutak elzáródása, statikus forgalom figyelemmel kísérése (Pekny, 2023).

Másrészt viszont vannak olyan államok, amelyek a helyi rendőri erőiket teljes jogú fegyveres biztonsági erőknek tekintik (például az USA városi rendőrségei). A helyi önkormányzatok irányítása alatt álló önkormányzati rendőri erők széles körű hatáskörrel rendelkeznek, és hatáskörükön belül sokrétű rutinfeladatot, valamint számos speciális rendőri tevékenységet végeznek. Technikailag jól felszereltek, különféle speciális felszereléseket használnak, többek között különlegesen kialakított mentőjárműveket, ballisztikai védelmi járműveket, valamint drónokat és helikoptereket (URL9; Pekny, 2023). A hatékony működés érdekében az USA-ban ezek a rendőrségek több hivatalra tagolódnak, amelyek elnevezései is utalnak azok tényleges tevékenységi körére. A különböző osztályok zavartalan működésével, személyi állományával és anyagi támogatásával kapcsolatban a szokásos adminisztratív hivatalok mellett léteznek olyan speciális hivatalok is, amelyek elsősorban a szolgálat közvetlen ellátását vagy támogatását biztosítják.

Ezek lehetnek járőrszolgálati, nyomozó, vagy a különleges műveletek irodája, a tranzit-, légi, hajó- és közúti közlekedési irodák, valamint egyes esetekben a nemzetközi és belföldi terrorizmus fenyegetésétől való védelem ellátására létrehozott, a város védelmét szolgáló irodák is ([URL6](#); [URL8](#); Pekny, 2023).

Szlovákia önkormányzati rendőrsége egy olyan autonóm rendészeti, biztonsági erő, amely önkormányzati irányítás alatt áll. Lehetősége van rendészeti eszközök alkalmazására, tisztségviselői pedig köztisztviselői státusszal rendelkeznek. A domináns pozíciót viszont továbbra is az adott rendőrkapitányság tölti be, ami nemcsak annak hatáskörében, hanem az önkormányzati rendőri tevékenység Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma általi ellenőrzésében is megmutatkozik. Valamennyi önkormányzati rendőrséget létrehozó település ugyanis köteles minden év március 31-ig jelentést küldeni a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériumának az előző naptári évre vonatkozó önkormányzati rendőrség tevékenységéről. A belügyminisztérium állítja ki az önkormányzati rendőr szakmai alkalmassági bizonyítványát, képzést biztosít a jelentkezők számára és folyamatos figyelemmel kíséri annak tevékenységét (Vel'as, 2019).

Az önkormányzati rendőrség alapvető feladatait az önkormányzati rendőrségről szóló 564/1991. számú törvény 3. §-a határozza meg, amely alapján az:

- biztosítja a közrendet,
- együttműködik a településen élők életének és egészségének veszélyeztetésével szembeni védelmében,
- együttműködik az önkormányzat, a polgárok vagyonának, valamint a településen lévő egyéb vagyontárgyak védelmében, biztonságtechnikai rendszerek használatával is,
- fenntartja a rendet, a tisztaságot és a higiénit az utcákon, a közterületeken és más nyilvánosan elérhető helyeken,
- feltárja és kivizsgálja a számára meghatározott közlekedésbiztonsági és forgalmi szabálysértéseket, valamint a külön szabályzatban foglalt egyéb jogsértéseket,
- foglalkozik az alkoholtartalmú italok kiskorúak általi fogyasztásának tilalmával,
- közreműködik a bűnmegelőzési terület feladatainak ellátásában (473/2005 törvény; Vel'as, 2019).

Az önkormányzati rendőrségnél történő alkalmazáshoz elegendő az állami közép fokú iskolai végzettség, az önkormányzati rendészetről szóló törvényben foglalt feltételek teljesítése és egy három hónapos, vizsgával záruló tanfolyam elvégzése. A képzési tevékenységek Nyitrán, Kassán, Zsolnán és Pozsonyban speciális képzési központokban zajlanak. A szakmai alkalmassági követelmények

igazolására megfelel a középiskolai vagy egyetemi biztonsági szolgálati szakon szerzett önkormányzati rendőr szakképzettség is.

Az önkormányzati rendőrképzés elméleti része az alábbi alapismereteket nyújtja:

- tevékenység jogszabályi alapjai,
- alkotmányjogi alapok,
- közigazgatási jog válogatott kérdései,
- büntetőjog válogatott kérdései,
- általánosan kötelező önkormányzati rendeletek,
- rendőri szakképzés (rendőrség, közlekedési szolgálat és a kriminalisztika válogatott kérdései)
- rendőri munka és szolgálat etikája és pszichológiája,
- munkavédelmi kérdések.

Az önkormányzati rendőrképzés gyakorlati része a szolgálat ellátásához szükséges alábbi elméleti és gyakorlati ismereteket, az egyes eljárásrendekben való jártasságot adja:

- dokumentációs és adminisztratív tevékenységek,
- rendőri intézkedések végrehajtása, intézkedéstaktika,
- lökiképzés,
- fizikai felkészítés,
- elsősegélynyújtás,
- informatikai rendszerek használata,
- kommunikációs tréning.

A környező államok többségével ellentétben (például Ausztriában, Tirol tartományban maroklőfegyvert viselhetnek) Szlovákia városi rendőrei éles lőfegyvert viselnek szolgálatban; az önkormányzati rendőrség munkacsoportjainak géppisztolyai és vadászpuskái is vannak. Technikai felszereltségük pedig gyakran meghaladja a szlovák rendőrökét. Munkájuk során a szolgálati gépjárművek mellett motorkerékpárt, robogót, kerékpárt és más egyéb alternatív közlekedési módokat is használnak. Tevékenységüket testkamerák figyelik és központilag irányítják az érintett városokban. Szolgálati kutyavezetőik vannak, az erre a tevékenységre speciálisan kiképzett szolgálati kutyákkal. Anyagi és technikai felszereltségük az érintett önkormányzati tanács által erre elkülönített költségvetéstől függ.

Az önkormányzati rendőrség legszélesebb körben alkalmazott szolgálati módszere a járőrözés, melynek indoka annak bűnmegelőzési jellegéből fakad. Előnye abban rejlik, hogy az önkormányzati rendőrök városok, falvak utcáin

való jelenléte segít megelőzni számos bűnelkövetői és más egyéb antiszociális jellegű tevékenységet, illetve jelentősen növeli az állampolgárok biztonságérzetét is. Meggyőzőnek bizonyul az a tény is, hogy a járőr állampolgári kezdeményezésre azonnal közbe tud lépni olyan negatív jelenség, konfliktus előfordulásának megakadályozása érdekében is, amely akár testi sértésig is fajulhat.

A közterületek felügyeletében és a bűnmegelőzésben nélkülözhetetlen szerepe van az önkormányzati rendőrségnek, ugyanis ők üzemeltetik a városok térfigyelő rendszereit, valamint a riasztó és hívásfogadó központokat is. A közterületek térfigyelő rendszeren keresztüli felügyelete megfelelő módon helyettesíti a járőri jelenlétet a megfigyelt területen. Kijelenthető, hogy a közterületi térfigyelő rendszerek működése, különösen a vagyoni elleni bűncselekmények, így a kriminális és más antiszociális jellegű tevékenységek megelőzésében is kiemelkedő hatásfokú. Hangsúlyozni kell a közterület állandó megfigyelése során a felvételek rögzítésének, archiválásának és bizonyítási eszközként való felhasználásának lehetőségét (Pekny, 2023).

Szlovákia rendőrségnek nincs egyetlen közterületi kamerarendszere sem, így az utcai megfigyeléssel felderített utcai és egyéb bűncselekmények nagy része az önkormányzati és városi rendőrségnek köszönhető. Az egyes lakossági csoport(ok)ra, közösség(ek)re irányuló célzott prevenciót szintén az önkormányzati rendőrség végzi előadások, projektek, fiataloknak szóló gyakorlati közlekedési oktatás vagy egyéb, a résztvevőkre pozitív hatást gyakorló bűnmegelőzési tevékenység révén. A tevékenység végrehajtási minősége és változatossága, rendelkezésre állási lehetősége elsősorban a prevenció tisztek létszámától, valamint az érintett önkormányzati rendőrségnél rendelkezésre álló tárgyi és technikai eszközök számától és minőségétől függ. Szlovákia önkormányzati rendőreinek bűnmegelőzési tevékenysége, munkakörük egyik alapkővéként értelmezhető.

A szlovákiai önkormányzati rendőrség legfontosabb kérdései

2023-ban az alacsony átlagbérek miatt sok tisztnek csak átmeneti megoldást jelentett az önkormányzati és városi rendőrségnél való foglalkoztatás; sokan közülük így végül az állami rendőrségnél vagy más állami munkakörben kötöttek ki. Ma egy önkormányzati rendőr átlagkeresete Pozsonyban megközelítőleg 1600 euró, ahol az átlagkereset 2162 euró. A keresetek javítására – gondolva akár a Városi Rendőrfőkapitányok Szövetségére is – számos forrást próbálnak mozgósítani a szervezetek állománymegtartó erejének fokozása érdekében. Az önkormányzati rendőrségnek azonban továbbra sincs elegendő látszámú, megfelelően képzett személyzete vagy jelentkezője az egyes pozíciókra.

Megoldásra váró közlekedésrendészeti problémaként van jelen az önkormányzati fenntartási utakon megvalósítandó – az önkormányzati rendőrök számára, jelenleg még tiltott jellegű – sebességellenőrzés kérdésköre. Az önkormányzati rendőrök a közlekedésrendészet tekintetében jelenleg „csak” a közlekedésbiztonsági és közlekedési szabálysértésekkel, illetőleg a parkolási rend betartásával kapcsolatos kérdésekkel foglalkozhatnak.

Az önkormányzati rendőrök intézkedési jogosultságai erőteljesen korlátozottak tekinthetők az alábbiak vonatkozásában (Pekny, 2023):

- Gépjármű megállítási jogkör esetében. (Elsősorban olyan helyzetekben, ahol az megelőző intézkedésként tehető meg a vagyon, élet és egészség veszélyeztetésének megelőzése érdekében, de olyan helyzetekben is, amikor a jármű megállítását az önkormányzati rendőrség más fontos feladata – például a közterületek védelme – teszi szükségessé. Kulturális, sport- vagy egyéb tömegrendezvények alkalmával a közlekedési balesetet okozó jármű vezetőjének, vagy a jármű megállításának képessége, ahol a bűncselekmény lehetséges elkövetője vagy a cselekmény szemtanúja tartózkodik.)
- Más települési feladatellátási jogkör esetében (kivéve, ha az önkormányzattal kötött szerződés arról másként nem rendelkezik, amely szigorú korlátozás megakadályozza, hogy az önkormányzati rendőrök hatáskörükön kívül gyakorolják tevékenységüket, még akkor is, ha súlyos bűncselekmény elkövetőjének üldözése kivételes esetről van szó).
- Egyes magyarázat követelésére és a személyazonosság bizonyítására való jogosultság esetében – különösen a bűncselekmény elkövetőinek azonosítására és a tanúk elkövetésének helyszínén történő biztosítására vonatkozik. (Ha az önkormányzati és városi rendőrök is kérhetnének magyarázatot a tanúktól a naponta előforduló testi sértésekre, rendbontásokra és hasonló esetekre, az nagyban hozzájárulhatna az egyes cselekmények jövőbeni tisztázásához.)

Számos kiaknázatlan lehetőség rejlik az állami rendőrséggel való erőteljesebb együttműködésben is. A biztonság megteremtésének állami szereplői ugyanis többnyire alábecsülik az önkormányzati és városi rendőri erők munkáját, és nem törekednek a velük való aktív együttműködésre, annak ellenére sem, hogy maguk sem rendelkeznek a tevékenység ellátásához szükséges, megfelelő létszámmal.

Probléma, hogy az önkormányzati rendőrségek számára nem állnak rendelkezésre olyan helyek, ahol az alkohol, a kábítószer, vagy egyéb bódító hatású szer hatása alatt álló személyeket orvosi felügyelet alá lehetne helyezni. Nem elfelejtkezve a hajléktalan személyek sokaságáról sem, akik esetében az önkormányzati rendőrök nem szabhatnak ki pénzbírságot és nem tilthatják ki

őket a közterületről sem; velük visszatérően foglalkoznak, őket inkább segíteni, mintsem szankcionálni igyekeznek.

Az önkormányzati rendőrségi tevékenység láthatóságának növelésére lehetőséget kínálnak a bűnmegelőzési programok és a puha célpontok védeleme területén végzett megelőző tevékenységek; az önkormányzati rendőri hivatalok ugyanis sok esetben iskolákkal közös épületekben találhatók.

Következtetés

A magánbiztonsági szektor és az önkormányzati rendőrség nélkülözhetetlen szerepet tölt be a biztonság és a közrend biztosításában Szlovákiában. Ezen intézmények mindegyikének megvan a maga sajátos küldetése és illetékességi területe, eredményessége pedig közvetlenül függ a hatályos jogszabályi feltételektől, az egyes szervek, szervezetek anyagi és technikai ellátottságától, valamint a humán erőforrás minőségétől.

A Szlovák Köztársaságban a magánbiztonsági szolgálatok jelenleg még számos kihívással néznek szembe; ilyenek például az alacsony bérek, a nagy fluktuáció, a személyzet előzetes pszichológiai értékelésének hiánya, vagy a technikai szolgáltatások nyújtása terén folytatott üzleti tevékenység tisztázatlan szabályai. A 473/2005. számú törvény küszöbön álló módosításának azonban hozzá kell járulnia a szabályozás egyszerűsítéséhez és azon hiányosságok megszüntetéséhez, amelyek jelenleg még akadályozzák ezen ágazat átláthatóságát és versenyképességét. A magánbiztonsági szolgálatok alkalmazottai státuszának javítása, képzettségi szintjük emelése, a szigorúbb minőségellenőrzések pedig tovább növelhetik a szakma presztízsét és társadalmi megítélését.

Az önkormányzati rendőrségeket vizsgálva kijelenthető, hogy azok szlovák társadalomban elfoglalt helye és szerepe fokozatosan változó képet mutat. Bár hatáskörük az országos rendőrséghez képest korlátozott, jelenlétük a városok és falvak utcáin meghatározó jelentőségű. Az önkormányzati rendőrség járőrtevékenységet végez, gondoskodik a helyi rendeletek betartásáról és részt vesz a közrend védelmében. Az önkormányzati rendőri erők kapacitásainak hatékonyabb kihasználása, felszerelésük és kiképzésük további javítása, valamint hatáskörük erősítése jelentősen hozzájárulhat a városok biztonságának növeléséhez.

A fenti megállapítások alapján egyértelmű, hogy Szlovákiában a biztonsági környezet olyan változásokon megy keresztül, amelyek mindkét szektor – a magánbiztonsági szolgálatok és az önkormányzati rendőrség – működését is egyértelműen javíthatják. Ezen intézmények jövője azon múlik, hogy a jogalkotás képes-e rugalmasan reagálni a gyakorlati, valamint az állami és nem állami

szereplők közötti aktív együttműködés egyre növekvő társadalmi igényére. Új képzési formák bevezetése, a technikai eszközök korszerűsítése és az ellenőrzési mechanizmusok erősítése hozzájárulhat-e a szolgáltatások közvélemény előtti imázsának javításához, társadalmi támogatottságuk növeléséhez. Amennyiben a jelenlegi hiányosságok orvosolhatóvá válnak, nagyobb fokú szakmaiságra és hitelességre számíthatunk ezen intézmények működésénél, rámutatva ezzel, hogy a magánbiztonsági szolgálatok és az önkormányzati rendőri erők munkájának javítása nagyobb közbiztonságot, az állampolgári jogok fokozottabb védelmét és az ezen intézményekbe vetett nagyobb közbizalmat ígér.

Felhasznált irodalom

- Boros, M., Zvakova, Z. & Halaj, M. (2019). Required competencies of security managers for decision-making. *INTED Proceedings* (pp. 3918-3923). 13TH International Technology, Education And Development Conference (INTED2019). <https://doi.org/10.21125/inted.2019.0992>
- Boros, M., Zvakova, Z., Soltes, V. & Veľas, A. (2022). What is the role of private intelligence in the Slovak Republic? Legal and practical aspects of private detective services. *Security Journal*, 35(3) 649-675. <https://doi.org/10.1057/s41284-021-00294-2>
- Pekny, M. (2023). Potenciál rozvoja obecných a mestských políciaí na Slovensku. *Žilinská univerzita v Žiline. Fakulta bezpečnostného inžinierstva; Katedra bezpečnostného manažmentu*. Potential development of municipal and city police in Slovakia. University of Žilina. Faculty of Security Engineering; Department of Security Management.
- Soltes, V., Kubas, J., Veľas, A. & Michalík D. (2021). Occupational Safety of Municipal Police Officers: Assessing the Vulnerability and Riskiness of Police Officers' Work. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(11), 5605. <https://doi.org/10.3390/ijerph18115605>
- Veľas, A., Zvaková, Z. & Boroš, M. (2021). *Fyzická ochrana objektov. Žilinská univerzita v Žiline*. EDIS – vydavateľské centrum ŽU.
- Veľas, A., Zvaková, Z. & Svetlík, J. (2016). Education and lifelong learning opportunities in the private security services in Slovak Republic. *EDULEARN Proceedings* (pp. 6517-6523). EDULEARN16: 8TH International conference on education and new learning technologies. <https://doi.org/10.21125/edulearn.2016.0413>
- Veľas, A., Hofreiter, L., Loveček, T., Mach, V., Boroš, M., Zvaková, Z., Šoltés, V., Mihoková, J. & Svetlík, J. J. (2019). *Ochrana osôb a majetku v obciach. Žilinská univerzita v Žiline*. EDIS – vydavateľské centrum ŽU.
- Zvakova Z. & Veľas A. (2018). The innovation of competences of the private security services members for the first aid provision. *EDULEARN Proceedings. EDULEARN18* (pp. 6490-9493). 10TH International conference on education and new learning technologies. <https://doi.org/10.21125/edulearn.2018.1547>

A cikkben található online hivatkozások

URL1: SKSB. Slovak Chamber of Private Security. <https://www.sksb.sk/>

URL2: MV SR. Ministry of the Interior of the Slovak Republic. Office of Private Security Services P PZ. Report on the activities of the private security section. <https://www.minv.sk/?u-rad-sukromnych-bezpecnostnych-sluzieb-p-pz>

URL3: ACS. Alma Career Slovakia. Monthly salary Slovak Republic. A member of the security service. <https://www.platy.sk/platy/bezpecnost-a-ochrana/pracovnik-bezpecnostnej-sluzby>

URL4: MPSVR SR. Ministry of Labour, Social Affairs and Family of the Slovak Republic. The amount of the minimum wage. <https://www.employment.gov.sk/sk/uvodna-stranka/informacie-media/aktuality/vyska-minimalnej-mzdy-rok-2024-bude-sume-750-eur.htmlq>

URL5: Technical protection services. Ministry of the Interior of the Slovak Republic. <https://www.minv.sk/?objekty>

URL6: *Bezpečnosť príslušníkov obecných políciaí. Projekt Hodnocení a řízení pracovních rizik strážníků obecní policie v kontextu přijímaných bezpečnostních opatření.* https://www.researchgate.net/publication/347452019_Bezpecnost_prislusnikov_obecnych_policii

URL7: *A kol. Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci obecných policajtov. Projekt Hodnocení a řízení pracovních rizik strážníků obecní policie v kontextu přijímaných bezpečnostních opatření.* <https://www.akademiapz.sk>

URL8: Los Angeles Police Department Organizational Chart. https://lapdonlinestrgeacc.blob.core.usgovcloudapi.net/lapdonlinemedia/FINAL_PROOF_ORG_CHART_DP_2_2023.pdf

URL9: Ordnungsdienst der Stadt Linz. Linz: Ordnungsdienst Stadt Linz. <https://www.ordnungs-dienst-linz.at/leistungen-2/>

Alkalmazott jogszabályok

Zákon č. 564/1991 Zb. o obecnej políciaí - (564/1991 számú törvény a közrendőrségről)

Zákon č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti) - 473/2005 számú törvény a magánbiztonsági szolgáltatások nyújtásáról és egyes törvények módosításáról (magánbiztonsági törvény)

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Veľas, A., Zvaková, Z. & Lippai Zs. (2025). Szemelvények a Szlovák Köztársaság magánbiztonsági szektoráról és önkormányzati rendőrségéről. *Belügyi Szemle*, 73(8), 1719–1736. <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2025.v73.i8.pp1719-1736>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerzők nem jelentettek összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerzők nem kaptak pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Az adatokat kérésre rendelkezésre bocsátják.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

Jelen cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY NC-ND 2.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje feltüntetésre kerülnek.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Lippai Zsolt, aki a lippai.zsolt@uni-nke.hu e-mail címen érhető el.